

CRNA GORA
UPRAVA ZA STATISTIKU

METODOLOŠKO UPUTSTVO
STATISTIKA VISOKOG OBRAZOVANJA

96	METODOLOŠKO UPUTSTVO	96
-----------	-----------------------------	-----------

Podgorica, decembar 2025. godine

Sadržaj

STATISTIKA VISOKOG OBRAZOVANJA	3
Pravni osnov	3
METODOLOŠKE OSNOVE.....	3
Cilj istraživanja	3
Izvori podataka	3
Obuhvat istraživanja.....	3
Metod, vrijeme i izvori za prikupljanje podataka	4
Zaštita individualnih podataka	5
Definicije osnovnih obilježja – indikatora	5
Instrumenti istraživanja.....	7
Diseminacija	7

STATISTIKA VISOKOG OBRAZOVANJA

Pravni osnov

Pravni osnov za sprovođenje statistike visokog obrazovanja je Zakon o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike ("Službeni list CG", br.018/12, 047/19, 023/25) i Godišnji plan zvanične statistike koji se donosi za svaku kalendarsku godinu.

METODOLOŠKE OSNOVE

Cilj istraživanja

Cilj statističkih istraživanja jeste proizvodnja statističkih podataka u oblasti visokog obrazovanja, sa ciljem pružanja informacija o upisanim i diplomiranim studentima na svim nivoima studija, kao i o akademskom i stručnom osoblju po osnovnim obilježjima.

Izvori podataka

Izveštajne jedinice za istraživanja u oblasti visokog obrazovanja su sve ustanove visokog obrazovanja koje su osnovane ili izvode nastavu u Crnoj Gori, bez obzira na svojinski status.

Obuhvat istraživanja

Statističkim istraživanjem o studentima upisanim na osnovne studije obuhvaćene su sve ustanove visokog obrazovanja na području Crne Gore koje organizuju i izvode studijske programe osnovnih studija, za koje su akreditovane. Statističkim istraživanjem o studentima upisanim na osnovne studije obuhvaćeni su svi studenti upisani u zimski semestar tekuće akademske godine.

Statističkim istraživanjem o akademskom, stručnom osoblju i strukturi visokoškolskih ustanova, obuhvaćeno je akademsko i stručno osoblje bez obzira na vrstu radnog odnosa i trajanje radnog vremena. Podaci o nastavnom osoblju na visokoškolskim ustanovama prikupljaju se putem zbirnog izvještaja koji popunjavaju sve ustanove visokog obrazovanja koje su osnovane ili izvode nastavu u Crnoj Gori.

Statističkim istraživanjem o studentima upisanim na postdiplomske i doktorske studije obuhvaćeni su svi studenti upisani na postdiplomske i doktorske studije. Podaci o upisanim studentima na postdiplomskim i doktorskim studijama prikupljaju se putem zbirnog izvještaja koji popunjavaju sve visokoškolske ustanove koje su osnovane ili izvode nastavu u Crnoj Gori.

Statističkim istraživanjem o diplomiranim studentima obuhvaćene su sve visokoškolske ustanove na području Crne Gore koje organizuju i izvode studijske programe osnovnih studija, za koje su akreditovane. Istraživanjem su obuhvaćeni svi studenti koji su završili osnovne studije (akademske ili primijenjene) u kalendarskoj godini.

Statističkim istraživanjem o specijalistima i magistrima obuhvaćene su sve visokoškolske ustanove na području Crne Gore koje organizuju i izvode postdiplomske studije, odnosno studijski program koji daje pravo na sticanje stepena nakon osnovnih studija iz naučnih i stručnih oblasti za koje su akreditovane. Istraživanjem su obuhvaćeni svi studenti koji su završili postdiplomske studije u kalendarskoj godini.

Statističkim istraživanjem o doktorima nauka obuhvaćene su sve visokoškolske ustanove na području Crne Gore koje organizuju i izvode doktorske studije, odnosno studijski program za sticanje akademskog naziva doktora nauka iz naučnih oblasti, za koji su akreditovani. Istraživanjem su obuhvaćeni svi studenti koji su završili doktorske studije u kalendarskoj godini.

Statističkom aktivnošću obuhvaćene su sve visokoškolske ustanove, kako javne tako i privatne.

Metod, vrijeme i izvori za prikupljanje podataka

Podaci o studentima upisanim na osnovne studije prikupljaju se administrativnim putem (Univerzitet Crne Gore) i putem individualnih statističkih upitnika „Prijavni list za upis studenata“ (upitnik ŠV-20). Upitnike popunjavaju svi studenti pri upisu u zimski semestar svake akademske godine. Podaci se prikupljaju od visokoškolskih ustanova koje organizuju i izvode osnovne studije iz naučnih, umjetničkih i stručnih oblasti za koje su akreditovani.

Podaci o upisanim studentima na postdiplomskim i doktorskim studijama prikupljaju se administrativnim putem (Univerzitet Crne Gore) i putem zbirnog izveštaja „Upitnik o upisu na postdiplomske i doktorske studije“ (upitnik ŠV-23), kojeg popunjavaju sve visokoškolske ustanove koje su osnovane ili izvode nastavu u Crnoj Gori.

Podaci o diplomiranim studentima, prikupljaju se administrativnim putem (Univerzitet Crne Gore) i putem individualnih statističkih upitnika „Upitnik za diplomirane studente“ (upitnik ŠV-50), kojeg popunjavaju studenti prilikom završetka osnovnih studija. Podaci se prikupljaju od ustanova visokog obrazovanja koje organizuju i izvode osnovne studije iz naučnih, umjetničkih i stručnih oblasti za koje su akreditovani.

Podaci o studentima koji su završili postdiplomske studije, prikupljaju se administrativnim putem (Univerzitet Crne Gore) i putem individualnih statističkih upitnika „Upitnik za magistre nauka i specijaliste“ (upitnik ŠV-80), kojeg popunjavaju studenti pri sticanju tog akademskog stepena ili zvanja. Podaci se prikupljaju od ustanova visokog obrazovanja koje organizuju i izvode postdiplomske studije iz naučnih, umjetničkih i stručnih oblasti za koje su akreditovani.

Podaci o doktorima nauka prikupljaju se administrativnim putem (Univerzitet Crne Gore) i putem individualnih statističkih upitnika „Upitnik za doktore nauka“ (upitnik ŠV-70), kojeg popunjavaju svi doktori nauka pri sticanju tog akademskog zvanja. Podaci se prikupljaju od ustanova visokog obrazovanja koje su akreditovane za izvođenje doktorskih studija.

Podaci o akademskom osoblju prikupljaju se putem putem zbirnog izveštaja, "Upitnik o akademskom, stručnom osoblju i strukturi visokoškolskih ustanova" (obrazac ŠV-21), koji popunjavaju sve visokoškolske ustanove koje su osnovane ili izvode nastavu u Crnoj Gori.

Istraživanja se sprovode u godišnjoj periodici. Podaci o upisanim studentima odnose se na akademsku godinu, dok se podaci o završenim studijama, odnosno stečenim zvanjima, odnose na kalendarsku godinu.

Zaštita individualnih podataka

Podaci dobijeni od izvještajnih jedinica koriste se isključivo u statističke svrhe i objavljuju se u agregiranom (zbirnom) obliku. Podaci dobijeni od visokoškolskih ustanova predstavljaju službenu tajnu i ne mogu se pojedinačno objavljivati.

Definicije osnovnih obilježja – indikatora

Visoko obrazovanje ostvaruju ustanove visokog obrazovanja koje su licencirane u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju. Ustanove visokog obrazovanja su: univerzitet, fakultet, umjetnička akademija i visoka škola. Ustanove visokog obrazovanja mogu biti osnovane kao javne i privatne.

Univerzitet je autonomna ustanova koja u obavljanju djelatnosti objedinjuje obrazovni, naučno-istraživački i umjetnički rad, kao djelove jedinstvenog procesa visokog obrazovanja. Ustanova može imati status univerziteta ako realizuje najmanje četiri različita studijska programa na osnovnim studijama, od kojih se najmanje jedan studijski program realizuje kao osnovni i postdiplomski, odnosno integrisani studijski program.

Fakultet je naučno-nastavna visokoškolska ustanova koja razvija naučno-istraživački rad kao osnov nastavne djelatnosti.

Fakultet umjetnosti i akademija je nastavno-umjetnička visokoškolska ustanova koja razvija umjetničko stvaralaštvo, naučno-istraživački rad i izvodi nastavu iz odgovarajućih oblasti

Studijski program je osnovna jedinica za klasifikaciju visokog obrazovanja sa definisanom strukturom i brojem ECTS kredita koja pojedincu obezbjeđuje ishode učenja potrebne za sticanje znanja, vještina i kompetencija za područje rada i sticanje diplome nivoa visokog obrazovanja definisanih nacionalnim okvirom kvalifikacija.

Status studenta stiče se upisom na odgovarajući studijski program. Student može imati status budžetski finansiranog ili samofinansirajućeg studenta.

Studijski programi za sticanje nivoa obrazovanja i diploma visokog obrazovanja moraju biti usklađeni sa Evropskim sistemom prenosa kredita (ECTS European Credit Transfer System).

U cilju povećanja efikasnosti studija i usaglašavanja sistema sa evropskim tendencijama u visokom obrazovanju na principima Bolonjske deklaracije i Lisabonske konvencije od 2003. godine u Crnoj Gori uveden je model studiranja 3+1+1+3. Od tada postoje tri nivoa visokog obrazovanja: osnovne studije, postdiplomske studije (specijalističke i magistarske/master) i doktorske studije.

Osnovne studije na akademskim studijskim programima za sticanje diplome akademskih osnovnih studija traju najmanje tri studijske godine, odnosno najmanje 180 ECTS kredita.

Osnovne studije na primijenjenim studijskim programima za sticanje diplome primjenjenih osnovnih studija traju tri studijske godine (180 ECTS kredita).

Postdiplomske specijalističke studije se organizuju nakon završenih osnovnih studija obima 180 ECTS kredita i traju jednu studijsku godinu (dva semestra), odnosno obim studijskog programa ovih studija iznosi 60 ECTS kredita.

Postdiplomske magistarske/master studije (akademske i primijenjene) traju 1 godinu (60 ECTS kredita) nakon specijalističkih studija, a dvije godine (120 ECTS kredita) nakon osnovnih studija (obima 180 ECTS kredita). Postdiplomske studije zajedno sa osnovnim studijama imaju obim najmanje 300 ECTS kredita.

Doktorske studije traju tri studijske godine (šest semestara), odnosno obim studijskog programa ovih studija iznosi 180 ECTS kredita. Doktorske studije za sticanje akademskog naziva doktora nauka organizuju se nakon završenih postdiplomskih studija za sticanje akademskog naziva magistra nauka obima 300 ECTS kredita.

Prema Zakonu o visokom obrazovanju ("Službeni list Crne Gore", br. 122/25 od 22.10.2025), studijski programi koji se mogu realizovati na ustanovama su: osnovni, postdiplomski i doktorski.

Osnovni studijski program je obima 180 ECTS ili 240 ECTS.

Postdiplomski studijski programi su: specijalistički, obima 60 ECTS i master, obima 60 ECTS ili 120 ECTS.

Osnovni i postdiplomski studijski programi mogu se akreditovati kao akademski i primijenjeni.

Doktorski studijski programi mogu se akreditovati kao akademski, obima 180 ECTS.

Akademske studije osposobljavaju studente za sticanje i primjenu znanja iz naučnih, umjetničkih i stručnih oblasti.

Primijenjene studije osposobljavaju studente za brzo uključivanje u radni proces.

Studijski programi podijeljeni su na studijske godine i semestre.

Studijska godina organizuje se u dva semestra: zimski i ljetnji.

Diploma je javna isprava kojom se dokazuje da je stečena kvalifikacija rezultat uspješno završenog programa visokog obrazovanja.

Instrumenti istraživanja

Istrumenti za sprovođenje godišnjih istraživanja visokog obrazovanja su upitnici :

- **Prijavni list za upis studenata (ŠV-20),**
- **Upitnik o akademskom, stručnom osoblju i strukturi visokoškolskih ustanova (ŠV-21),**
- **Upitnik o upisu na postdiplomske i doktorske studije (ŠV-23),**
- **Upitnik za diplomirane studente (ŠV-50),**
- **Upitnik za magistre nauka i specijaliste (ŠV-80),**
- **Upitnik za doktore nauka (ŠV-70).**

Diseminacija

Dobijeni podaci publikuju se putem saopštenja (godišnja periodika), putem statističkih publikacija (Statistički godišnjak, Crna Gora u brojkama, Žene i muškarci u Crnoj Gori).

Podaci se publikuju u elektronskoj formi (na sajtu Uprave za statistiku Crne Gore).